

Motion till riksdagen 2007/08:U21

av **Urban Ahlin m.fl. (s)**
med anledning av skr. 2007/08:109

Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen tydligare bör kritisera kränkningar av mänskliga rättigheter.

Motivering

I år är det 60 år sedan FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna antogs.

En förutsättning för demokratin och ett fundamentalt uttryck för socialdemokratiens grundläggande värderingar är respekten för de mänskliga rättigheterna. De mänskliga rättigheterna, såsom de kommer till uttryck i Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från år 1948 och en rad andra konventioner, utgör en okränkbar helhet.

Vi socialdemokrater välkomnar att regeringen lagt en skrivelse om mänskliga rättigheter. Sveriges röst i världen för de mänskliga rättigheterna behöver intensifieras. Vi har känt oro för att regeringen inte med tillräcklig kraft har agerat för de mänskliga rättigheterna, men i detta dokument finns en god grund att stå på. Nu förutsätter vi att orden blir till handling och kraftfullt agerande.

Omsorgen om och försvaret av de mänskliga rättigheterna utgör en central del av socialdemokratisk utrikespolitik. Engagemanget för de mänskliga rättigheterna speglar våra förhoppningar om en värld där människor kan leva fria, utan fruktan och nöd. Vi socialdemokrater är fast övertygade om att en rättvis värld är möjlig.

Vi välkomnar att regeringen har för avsikt att prioritera arbetet med de mänskliga rättigheterna under ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté 2008 och under ordförandeskapet i EU 2009. Det är behövligt.

Fel! Okänt namn på

Utrikesminister Carl Bildt vill ställa sig som de mänskliga rättigheternas främsta försvarare. Men när de mänskliga rättigheterna förtrycks i Ryssland, pressfriheten beskärs och journalister har svårare att arbeta är utrikesministern förvånansvärt tyst. Han fick frågan efter valet i Ryssland om han ansåg Putin vara en demokrat? Bildts svar blev endast att han inte uttalar sig om personer. Är det någon som tror att han skulle ha sagt likadant om han fått frågan: Är Lukasjenko en demokrat? Är Mugabe en demokrat? Är Castro en demokrat? Men när det gäller Ryssland viker den borgerliga regeringen undan.

Det är naturligtvis välkommet att utvecklingen i Vitryssland får särskild prioritet. Men det är angeläget och nödvändigt att fokusera på att Ryssland, som medlem i Europarådet, inte kan tillåtas att bortse från bristen på mänskliga rättigheter i det egna landet.

Regeringen påpekar att Ryssland anses vara ett av de farligaste länderna för journalister att verka i. Detta bekräftas genom mordet på journalisten Anna Politkovskaja. Mordet har fördömts över hela världen. Hon avslöjade ryska soldaters övergrepp på civila i Tjetjenien. Hennes kritiska rapportering utsatte henne för myndigheternas vrede.

Nyligen rapporterades ytterligare mord på journalister i Ryssland. De två tv-journalisterna Gadzji Abasjilov och Iljas Sjurpajev med anknytning till delrepubliken Dagestan i Kaukasus mördades i Ryssland.

Det är naturligtvis helt oacceptabelt att det fria ordet och yttrandefriheten inte respekteras.

I skrivelsen tar regeringen upp flera andra exempel på kränkningar av mänskliga rättigheter i Ryssland. Vi förväntar oss därför att regeringen kraftfullt tar ställning emot dessa kränkningar i stället för att vara undfallande gentemot Ryssland.

Av skrivelsen framgår att regeringen kommer att agera såväl enskilt som inom ramen för EU mot kränkningar av yttrandefriheten, liksom mot fängslande och annan förföljelse av journalister och personer som engagerar sig lokalt och internationellt för att försvara de mänskliga rättigheterna.

Statsminister Fredrik Reinfeldts vägran förra året att ta upp enskilda ärenden i samtal med andra länders ledare var anmärkningsvärd. Statsministern menade då att detta exempelvis innefattade att han inte skulle agera för ett frisläppande av Dawit Isaak.

Vi välkomnade självklart den omsvängning som Reinfeldt tvingades göra efter hård kritik, bland annat från oss socialdemokrater och Amnesty.

I fallet Dawit Isaak, som utsatts för en lång och orättfärdig fångenskap, förväntar vi oss ett kraftfullt agerande från regeringens sida.

Vi socialdemokrater noterar med tillfredsställelse att regeringen anser det viktigt att påtala kränkningar av mänskliga rättigheter. I dessa frågor har regeringen hittills varit alltför tyst och passiv. Utrikesminister Carl Bildt har inte tagit avstånd från de allvarliga kränkningar som USA gör sig skyldigt till med förhörsmetoder som water-boarding. Vi förväntar oss ett aktivt och starkt engagemang i dessa frågor och inte bara vackra ord i en skrivelse. Regeringen måste säga att det är skamligt att det finns chefer i den amerikanska administrationen som tycker att skendränkningar är ett ansvarsfullt sätt att sköta förhör på. Det är fruktansvärt och fegt att inte påtala det.

Fel! Okänt namn på

Om man gör anspråk på att vara en stark röst för mänskliga rättigheter och demokrati i världen räcker det inte att ställa sig i en hundrahövdad kör och peka finger åt länder som Vitryssland, Kuba och Zimbabwe, utan då måste man faktiskt också våga sjunga solo mot de stora makterna som också kränker mänskliga rättigheter.

Vi delar självklart regeringens uppfattning om att Guantánamo måste avvecklas, något vi länge påtalat.

Regeringen anser själv att de årliga landrapporterna om mänskliga rättigheter i världens länder fyller ett behov. Vi instämmer i detta men oroas över att regeringen under 2009 inte kommer att publicera egna rapporter om enskilda länder. Även om vi har förståelse för att rapporterna kräver stora arbetsinsatser måste det ställas i relation till samhällsnyttan. En samhällsnytta som regeringen själv anser vara värdefull. Neddragningar i UD:s budget och ambassadstängningar underlättar inte för dem som ska skriva rapporter.

Denna motion utgör ett övergripande svar på regeringens skrivelse om mänskliga rättigheter och riktar ett krav mot regeringen att våga tala klarspråk och kritisera den som kränker de mänskliga rättigheterna på ett betydligt skarpare sätt än i dag. För socialdemokratiska ståndpunkter gällande olika frågor kring de mänskliga rättigheterna vill vi hänvisa till bland annat vår motion 2007/08:U349 Mänskliga rättigheter.

Stockholm den 1 april 2008

Urban Ahlin (s)

Carina Hägg (s)

Kenneth G Forslund (s)

Olle Thorell (s)

Kent Härstedt (s)

Kerstin Engle (s)

Carin Runeson (s)